

Anne Provoosts brief aan Darwin

Letter 3154

Darwin, C. R. to Herschel, J. F. W. - 23 May 1861

May 23d

Dear Sir John Herschel

You must permit me to have the pleasure to thank you for your kind present of your Physical Geography. I feel honoured by your gift, & shall prize this Book with your autograph. I am pleased with your note on my book on species, though apparently you go but a little way with me. The point which you raise on intelligent design has perplexed me beyond measure; & has been ably discussed by Prof. Asa Gray, with whom I have had much correspondence on the subject.- I am in a complete jumble on the point. One cannot look at this Universe with all living productions & man without believing that all has been intelligently designed; yet when I look to each individual organism, I can see no evidence of this. For, I am not prepared to admit that God designed the feathers in the tail of the rock-pigeon to vary in a highly peculiar manner in order that man might select such variations & make a Fan-tail; & if this be not admitted (I know it would be admitted by many persons), then I cannot see design in the variations of structure in animals in a state of nature, -those variations which were useful to the animal being preserved & those useless or injurious being destroyed. But I ought to apologise for thus troubling you.-

You will think me very conceited when I say I feel quite easy about the ultimate success of my views, (with much error, as yet unseen by me, to be no doubt eliminated); & I feel this confidence, because I find so many young & middle-aged truly good workers in different branches, either partially or wholly accepting my views, because they find that they can thus group & understand many scattered facts. This has occurred with those who have chiefly or almost exclusively studied morphology, geographical distribution, systematic botany, simple geology & palæontology. Forgive me boasting, if you can; I do so because I should value your partial acquiescence in my views, more than that of almost any other human being.-

*Believe me with much respect | Yours, sincerely & obliged
| Charles Darwin*

* Vertaald door Nils Van den Bergh, moreel consultant CMD Turnhout

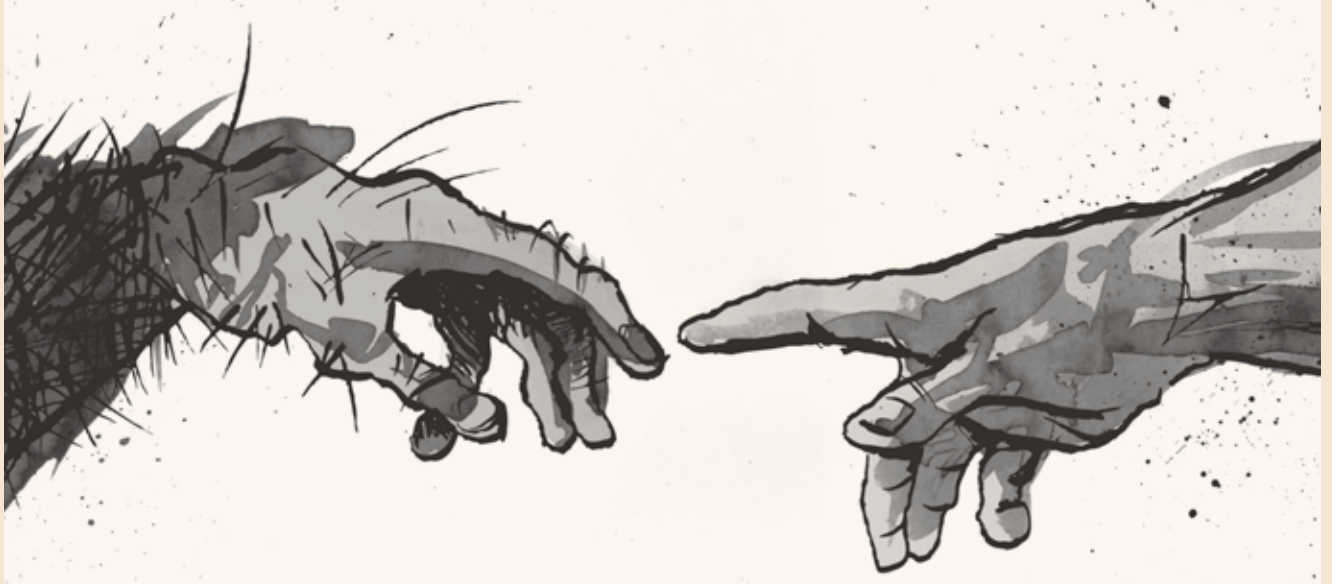
23 Mei 1861

Waarde heer John Herschel,

Staat U mij alstublieft toe U van harte te bedanken om mij uw 'Physical Geography' ('Fysische Aardrijkskunde') te schenken. Ik voel mij vereerd met dit geschenk en zal Uw gehandtekend exemplaar koesteren. Ik ben tevreden met Uw aantekening over mijn boek betreffende de soorten, hoewel U het blijkbaar slechts in beperkte mate met mij eens bent. Het punt dat U aankaart over intelligent ontwerp heeft mij onwaarschijnlijk veel kopzorgen bezorgd. Het is deskundig besproken door professor Asa Gray, met wie ik veel over dit onderwerp heb gecorrespondeerd. -Ik ben er volledig door in de war. Men kan onmogelijk naar het universum kijken met de mens en al het ander leven dat er in is ontstaan, zonder te geloven dat het intelligent ontworpen is; maar wanneer ik naar ieder organisme afzonderlijk kijk, kan ik hier geen bewijs voor vinden. Ik ben immers niet bereid te erkennen dat God de staartveren van een rotsduif zo heeft ontworpen dat ze op zulk een specifieke manier zouden variëren dat de mens die variaties zou kunnen gaan selecteren om zo een pauwstaartduif te bekomen. Indien men mij hierin kan volgen (ik besef dat er velen mij zouden tegenspreken), zal men volgens mij ook geen sporen van ontwerp vinden in de variaties in de structuur van dieren in het wild -waarbij de variaties die nuttig zijn voor het dier behouden worden en degene die nutteloos of nadelig zijn, worden geëlimineerd. Maar ik zou me echt moeten verontschuldigen om U hiermee lastig te vallen.-

U zult mij wel erg ijdel vinden als ik zeg dat ik het volste vertrouwen heb in het uiteindelijke succes van mijn inzichten (waarbij ongetwijfeld nog veel fouten, die ik nu nog niet kan zien, moeten worden uitgezuiverd). Dat zelfvertrouwen dank ik aan de vele echt goede onderzoekers in verscheidene velden, nog jong of van middelbare leeftijd, die mijn inzichten volledig of deels aanvaardden, omdat die hen hebben toegelaten vele schijnbaar losstaande feiten met elkaar te verbinden en te begrijpen. Dit is voornamelijk (of bijna uitsluitend) het geval geweest bij zij die onderzoek hebben verricht op het vlak van morfologie, geografische verspreiding, systematische plantkunde, eenvoudige geologie en paleontologie. Als U kunt, vergeeft U mij mijn opschepperij; ik schrijf dit enkel omdat er bijna niemand is wiens (al was het maar gedeeltelijke) aanvaarding van mijn theorie ik meer op prijs zou stellen dan die van U.-

*Met veel hoogachting, gelooft U mij, En nogmaals mijn oprechte dank,
Charles Darwin*

Beste Heer Charles Darwin,

Laat me raden, toen u Sir Herschel van antwoord diende, hebt u aan hem gedacht als aan een pleistocene leguaan die, als je hem in zee gooit, iedere keer weer aan land kruipt. Het beest heeft geleerd van de haaien aan de kust weg te blijven, niet van de bioloog die testjes met hem uitvoert. Dus zal hij blijven terugkomen, hoe dikwijls je hem ook de golven in slingert.⁽¹⁾

Vergeef hem zijn starheid, beste Heer Darwin. We zijn 150 jaar verder, en het is er nog altijd, het argument dat de schoonheid van het leven wel moet wijzen op intelligent ontwerp. De bewondering voor al het 'geschapene'-*excusez le mot* voor iemand die niet in een schepper gelooft- de variatie van diepzeedier tot hooggebergte, de geuren en de kleurenpracht, de complexiteit en de diversiteit, ze maken het nog altijd haast ondenkbaar dat het allemaal niet zo zou zijn bedoeld. Vooral de mens, die kers op de taart, met zijn bewustzijn, zijn intelligentie, zijn welgevormdheid, zijn elegantie, maakt ons zo vele jaren later nog steeds lyrisch over onszelf. Als de mens zo mooi is, dan moet er toch een artdirector zijn, een vormgever zowel als kwaliteitsbewaker, die het allemaal heeft uitgedacht, en als klokwerk in elkaar gezet?

Als God zou meedoen aan een designwedstrijd, echter, dan denk ik niet dat Hij zou worden gekwalificeerd. Misschien kreeg Hij een eervolle vermelding voor het alomvattende van zijn ontwerp. Hij heeft werkelijk aan alles gedacht: aan licht en schaduw, aan roofdieren en huisdieren, aan neuronen en proteïnen, aan orde en chaos, aan rassen en standen, aan toekomst en verleden, aan cultuur en chaos, aan goed en kwaad. Maar wanneer Hij zijn *pièce de résistance*, zijn kroonstuk die de mens is, aan de jury zou voorleggen, dan vrees ik dat ze Hem uit de wedstrijd zouden sturen. Hoewel het een mooi topstuk is, mankeert er best wel een en ander aan. Ik heb het hier niet over kleine fabricagefouten zoals lekkende urineleiders of klappende aorta's, blindedarmontstekingen en celwoekeringen, maar over heuse zonden tegen bijvoorbeeld de ergonomische logica. Ik geef er een paar:

- De mens is naakt. Hij moet altijd op zoek naar een tweede huid omdat hij volstrekt niet is opgewassen tegen zon en regen.
- De mens moet vier keer per dag eten om zich goed te blijven voelen. Waarom geen ontwerp naar het voorbeeld van de krokodil die nu en dan een flinke hap verorbert en daar vervolgens dagen op kan lopen teren?
- De mens heeft kaarten en kompassen nodig om te kunnen navigeren. Hij heeft minder gevoel voor richting dan een duif of een paard. Hij verdwaalt en komt om, soms op een boogscheut van zijn erf af.
- De mens eet, drinkt en ademt via eenzelfde keelopening, waardoor ieder jaar honderden mensen de verstikkingsdood sterven. Waarom voorzag de ontwerper geen opening in de nek, weg van de plek waar we eten, zoals hij dat voor de dolfijn en de walvis bedacht?
- De armen van de mens scharnieren verkeerd, er zijn plaatsen op zijn rug waar hij niet bij kan (al een zegen, dus, dat de opening voor zijn ademhaling niet zoals de dolfijnen onder zijn nek op zijn rug is voorzien: als hij verkouden was zou hij niet bij zijn eigen neus kunnen om die te snuiten).

- De nek van de mens is vervaarlijk dun. Op de verbinding tussen het hoofd en de schouders had de ontwerper net een verdikking moeten voorzien, een stevige basis om dat zware hoofd te dragen, zeker als die nek ook het foedraal is van alle belangrijke nutsvoorzieningen, met name de ademhaling, de bloedsomloop en de spijsvertering.
- Goed ontwerp zou de hersenen toch in de buikholte hebben laten indalen? De hersenen zijn de kern van ons bestaan. Ze staan veel te ver van hun pomp af, en zijn er op een te kwetsbare manier mee verbonden. Als de mens valt, dan valt het hoofd altijd van het hoogst.
- Veel van zijn levensbelangrijke organen heeft de mens dubbel: longen, nieren, schildklieren, eierstokken, oogballen... behalve dan de allerbelangrijkste, namelijk het hart. Waarom is er geen tweede hart voorzien, dat overneemt als het eerste faalt?
- Het plekje van het lijf dat de mens het meeste plezier moet verschaffen, zit vlakbij de opening waarlangs de ontlasting naar buiten moet. Vanzelf krijg je dan een mensheid die lichamelijk plezier als vunzig afschildert.
- En wat gebeurde er met de vleugels? Als de engelen, de albatrossen en de muggen met vleugels konden worden toegerust, waarom dan niet de mens?
- Het opvallendste mankement in het ontwerp van de mens is dat nergens gebruik wordt gemaakt van het wiel. Waarom heeft de ontwerper aan de mogelijkheid om het tandwiel, die exponentiële kracht waarbij energie optimaal wordt benut, verzaakt? Was dan werkelijk de mens nodig om het wiel uit te vinden?

Nu hebben we het nog niet gehad over onze bedrading, beste Heer Darwin, de manier waarop in onze bovenkamer ons brein functioneert. Dat zit vol bizarre onvolkomenheden waardoor we altijd weer gaan dwalen. Het heeft bijvoorbeeld zo weinig voorstellingsvermogen dat het maar nauwelijks in staat is zich een complexe wereld voor te stellen zonder een superbrein dat alles bestiert. En het zit vol contradicties! Wist u dat de mensen die radicaal tegen abortus en euthanasie zijn, omdat ze vóór het leven zijn, dikwijls dezelfde zijn als zij die de doodstraf aanvaardbaar vinden? En vindt u het ook zo vreemd dat we met zijn allen geloven in zoiets als 'oneindigheid', terwijl geen enkel weldenkend mens kan aannemen dat zoiets als oneindigheid ook echt bestaat?

Het is overduidelijk, de mens kan beter. De Zuid-Afrikaans paralympische hardloper Oscar Pistorious werd afgelopen jaar door de internationale atletiekfederatie uit de Olympische Spelen geweerd omdat hij met zijn kunstbenen alle andere lopers het nakijken gaf. Ik weet niet wat het is met die mateloze bewondering voor het ontwerp van de mens zoals hij in de natuur voortkomt. Als hij door een verdeler in een doos werd afgeleverd, dan bracht je hem toch binnen de omruiltermijn terug? Een welwillend jurylid zou misschien suggesties doen voor verbetering, maar de fouten zijn zo groot en de oplossingen liggen zo voor de hand, dat ik geen reden zie voor de sacrosancte bejegening die het ontwerp te beurt val. De mens is goed geprobeerd, maar zijn ontwerper was een amateur.

Met de meeste hoogachting,

Anne Provoost

auteur

(1) Op Galapagos gooide Darwin leguanen in zee om te kijken welke richting ze uit gingen. Ze kwamen telkens weer naar hem toe, wat hem bevestigde in zijn vermoeden dat ze geconditioneerd waren om bij gevaar aan land te komen.